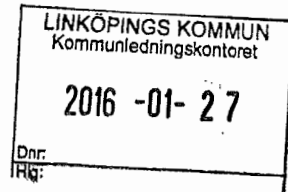

SÖKANDE

Saint-Gobain Byggprodukter AB
Box 6103
580 06 Linköping

Ombud: Advokat [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

SAKEN

Ansökan om tillstånd att driva befintlig och ändrad anläggning för tillverkning av lättklinker m.m; nu fråga om slutliga villkor för utsläpp av kväveoxider.

Avrinningsområde: 67 N: 6477711 E: 538566 SWEREF99 TM

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslutar prövotiden i mål M 3443-04, upphäver den provisoriska föreskriften P6 i deldom av den 17 januari 2013 samt fastställer följande ytterligare slutliga villkor för utsläppen av kväveoxider och kontroll.

23. Utsläppen av kväveoxider från verksamheten med rökgaserna får inte överskrida 700 mg/m³ ntg (11% O₂) som dygnsmedelvärde och 600 mg/m³ ntg (11% O₂) som månadsmedelvärde.

Dygnsmedelvärdet ska mätas, beräknas och utvärderas i enlighet med förordning (2013:253) om förbränning av avfall. Villkoret ska anses uppfyllt även om angivet dygnsmedelvärde överskrids vid högst 10 dygn per år. Månadsmedelvärdet gäller vid normal drift, exklusive start och stopp, och får inte överskridas.

24. Inom tre månader från det att denna dom vunnit laga kraft ska bolaget inge ett reviderat kontrollprogram till tillsynsmyndigheten som omfattar rutiner, metodik m.m. för under vilka omständigheter SNCR-anläggningen ska startas och hur den sen ska drivas och slutligen stoppas samt rutiner för uppföljning och jämförelser av verkningsgrad och effekter på utsläppen av kväveoxider i förhållande till utsläppen av ammoniak och lustgas.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
MILJÖ- OCH MARKDOMSTOLEN

10-0109 2004

10-0109 2004

BAKGRUND OCH TIDIGARE BESLUT

Miljödomstolen vid Växjö tingsrätt (numera mark- och miljödomstolen) lämnade i deldom den 28 september 2005 i mål M 3443-04 tillstånd enligt miljöbalken till dåvarande AB Svensk Leca att driva befintlig och ändrad anläggning för tillverkning av lättklinker samt förbränning av farligt avfall på fastigheten Gärstad 12:2 i Linköpings kommun, Östergötlands län. Ett flertal frågor sattes på provotid. I mark- och miljödomstolens deldom den 17 januari 2013 avslutades samtliga provotider utom frågan om utsläppen av kväveoxider från rökgasreningen. Bolaget, vid tidpunkten för deldomen Saint-Gobain Byggprodukter AB, ålades i slutligt villkor nr 19 att installera en anordning för kontinuerlig rening av rökgaserna genom SNCR-teknik. Bolaget skulle under en provotid på 18 månader utreda SNCR-anordningens påverkan på utsläppen av kväveoxider och processen i övrigt. Reningsprocessen skulle anpassas så att utsläppen av kväveoxider minimeras optimalt i förhållande till utsläppen av ammoniak och lustgas. Bolaget har efter förlängning av provotiden i deldom den 24 november 2014 nu inkommit med provotidsutredning och förslag till slutliga villkor.

PRÖVOTIDSREDOVISNINGEN

Yrkanden

Bolaget yrkar att mark- och miljödomstolen avslutar provotiden och meddelar följande slutliga villkor.

- i) Utsläppen av kväveoxider från verksamheten med rökgaserna får inte överskrida $700 \text{ mg/m}^3 \text{ ntg}$ (11% O_2) som dygnsmedelvärde och $600 \text{ mg/m}^3 \text{ ntg}$ (11% O_2) som månadsmedelvärde.
- ii) Dygnsmedelvärdet ska mätas, beräknas och utvärderas i enlighet med förordning (2013:253) om förbränning av avfall. Villkoret ska anses uppfyllt även om angivet dygnsmedelvärde överskrids vid högst 10 dygn per år.

- iii) Månadsmedelvärdet gäller vid normal drift, exklusive start och stopp, och får inte överskridas.

Resultat från provotidsredovisningen

Saint-Gobain har i enlighet med föreskriften i villkor 19 byggt och driftsatt en SNCR-anläggning.

Av den tekniska rapport som bifogats denna redovisning, framgår sammanfattningsvis att SNCR-anläggningen genom tillsats av urea medfört reduktion av kväveoxider i rökgaserna. Vid normala satsningar av urea och primära halter av kväveoxider har reduktionsgrader på 20-55 % konstaterats. Reduktionen antas bli lägre vid lägre primära halter av kväveoxider. De primära halterna, som dygnsmedelvärdet varierar mellan 200-1 400 mg/m³ och som månadsmedelvärde mellan 350 och 850 mg/m³. Eftersom det under försöksperioden inte förekommit några driftfall med halter i det högre haltområdet finns det inga mätningar som visar vilken reduktion som då kan uppnås eller vilken satsning av urea som då erfordras.

Av redovisningen framgår också att de halter av ammoniak som uppkommer vid drift av SNCR är låga vid normala förhållanden. Med en korrekt dosering av urea förväntas inte ammoniakutsläppen ha någon betydelse.

Reduktionsgraden är dock lägre än vad som antogs inför provotiden. Vidare har det också visat sig att framförallt halterna av lustgas (N₂O) i utgående rökgaser ökar betydligt efter rening med SNCR. Ökningen av utsläppen av lustgas är signifikant även vid låga doseringar av urea. Även ammoniaksläppen ökar vid användning av SNCR.

Enligt Saint-Gobains mening förts därmed den miljönytta som SNCR-anläggningen i och för sig medför i sådan mån att dess lämplighet med fog kan ifrågasättas. Uppmätta NO_x-halter i orenade rökgaser ligger i genomsnitt relativt lågt och under det haltvärde som bestämts i det provisoriska villkoret. Den naturligen förekommande fluktuationen i uppmätta NO_x-halter är dock betydande. Nyttan med

SNCR är som störst när de primära halterna av kväveoxider är som högst. Att rena bort låga primära halter synes med hänsyn till de sekundära utsläppen av lustgas och den låga reduktion av kväveoxider som då förväntas, inte vara miljömässigt motiverat.

Mot denna bakgrund föreslås således villkor som är avpassade till sådana NO_x-halter som varaktigt kan innehållas vid normal drift. Villkoren bygger också på förutsättningen att Saint Gobain ska driva den föreskrivna SNCR-anläggningen endast då halterna av kväveoxider i rökgaserna är så höga att föreslagna haltvärden kan antas komma att överskridas. I övrigt är villkorsförslaget utformat i överensstämmelse med motsvarande villkor för utsläpp till luft i mark- och miljödomstolens deldom 2013-01-17. I nämnda deldom föreskrivs att dygnsmedelvärden ska mätas, beräknas och utvärderas i enlighet med Naturvårdsverkets föreskrift NFS 2002:28. Nämnda föreskrift har 2013-06-18 upphävts genom NFS 2013:5 och har i materiellt hänseende ersatts av förordning (2013:253) om förbränning av avfall. Yrkandet i p. ii) är följaktligen språkligt anpassat till denna författningsändring. Som framgår av den tekniska rapporten är det olämpligt att meddela något villkor om halterna av lustgas och ammoniak i utgående rökgaser efter rening. Något sådant villkor föreslås därför inte.

INKOMNA YTTRANDEN

Länsstyrelsen i Östergötlands län delar bolagets slutsatser och godtar villkorsförslagen samt anför i övrigt följande.

Länsstyrelsen godtar bolagets villkors förslag. Den kvarstående frågan är hur villkor 19 i deldomen från 2013-01-17 ska följas. Av villkoret framgår att bolaget ska bygga och ta i drift en anordning för kontinuerlig rening av rökgaserna genom SNCR-teknik. Anläggningen finns på plats och även om kontinuerlig drift av allt att döma inte är optimalt borde det vara rimligt att den används vid förhållanden med förhöjda halter av kväveoxider som tidvis uppkommer vid anläggningen. Av redo-

visningen (sid 7 ÅF Memo) framgår att ”perioder med högre halter förekommer och det då ofta handlar om perioder om flera dygn och ibland månader.”

Underlag saknas för att föreslå vid vilka halter som SNCR bör tas i drift och vilka doseringar som skulle behövas. En möjlig lösning är att överlåta åt tillsynsmyndigheten att tillsammans med bolaget avgöra dessa frågor. Kontrollfunktioner för när SNCR-systemet ska aktiveras bör arbetas in i bolagets övervakningsprogram. Bolagets kontrollprogram bör kompletteras med rutiner för uppföljning av verkningsgrad, effekter på utsläppen av kväveoxider i förhållande till utsläppen av ammoniak och lustgas etc.

Bygg- och miljönämnden i Linköpings kommun har inget att erinra mot inlämnad prövotidsredovisning och bedömer att Saint Gobain Byggprodukter AB:s förslag till slutliga villkor för utsläppen av kväveoxider från rökgasreningen kan godtas.

Bygg- och miljönämnden anser vidare att med anledning av att SNCR-anläggningen föreslås vara i drift endast då halterna av kväveoxider i rökgaserna är så höga att föreslagna haltvärden kan komma att överskridas måste företaget säkerställa att det finns rutiner i kontrollprogrammet för i driftsättande av SNCR-anläggningen vid dessa förhållanden.

BOLAGETS BEMÖTANDE AV INKOMNA YTTRANDE

Av yttrandena framgår att båda remissmyndigheterna tillstyrker Saint-Gobains yrkanden. Hinder mot bifall till bolagets yrkanden, torde således inte föreligga. Härav följer också att prövotidsförfarandet torde kunna avslutas.

Saint-Gobain har gått igenom de smärre synpunkter som myndigheterna anfört rörande behovet av något slags reglering av förutsättningarna för när SNCR-anläggningen ska startas. Som framgått av prövotidsredovisningen delar Saint-Gobain myndigheternas uppfattning att SNCR-anläggningen ska vara i drift endast

då halterna av kväveoxider i rökgaserna är så höga att föreslagna haltvärden kan komma att överskridas.

Saint-Gobain godtar också myndigheternas förslag att i kontrollprogrammet för verksamheten, utöver befintliga bestämmelser, inta rutinbeskrivningar av under vilka omständigheter SNCR-anläggningen ska startas och hur den sen ska drivas och slutligen stoppas.

Mätning av ammoniak- och lustgasutsläpp sker inom ramen för befintliga mät- och analyssystem och påverkas inte av att SNCR-anläggningen endast drivs intermitent. Som Saint-Gobain redovisat närmare i prøvotidsredovisningen kan dock SNCR-anläggningens verkningsgrad inte mätas kontinuerligt på grund av roterugnens utformning och injektionsställets placering. Det går dock att göra bedömningar av verkningsgraden utifrån jämförelser av resterande NO_x-halter i utgående luft efter SNCR-rening med motsvarande NO_x-halter under närliggande perioder. Saint-Gobain är, om rätten finner det påkallat, beredda att i kontrollprogrammet inta föreskrift om redovisning av sådana jämförelser. Därigenom torde länsstyrelsens önskemål i sak vara tillgodosett. Någon delegerad beslutsbefogenhet inom ramen för tillståndet är, enligt bolagets mening, inte påkallad, utan frågorna kan med fördel hanteras inom ramen för bolagets egenkontrollarbete och den löpande operativa tillsynen, på sätt som bygg- och miljönämnden - tillika tillsynsmyndighet - föreslagit.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen finner i likhet med bolaget och remissinstanserna att prøvotiden bör avslutas och slutligt villkor fastställas i enlighet med bolagets förslag.

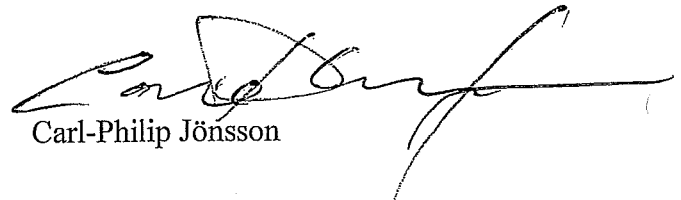
Mark- och miljödomstolen anser därutöver att ett särskilt villkor bör föreskrivas som tydliggör ett krav på att det i kontrollprogrammet förs in rutiner för under vilka omständigheter SNCR-anläggningen ska startas och hur den sen ska drivas och slut-

ligen stoppas samt rutiner för uppföljning och jämförelser av verkningsgrad samt effekter på utsläppen av kväveoxider i förhållande till utsläppen av ammoniak och lustgas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV425)

Överklagande senast den 16 februari 2016.

Anders Bengtsson

Carl-Philip Jönsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Anders Bengtsson, ordförande, och tekniska rådet Carl-Philip Jönsson.

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL DÄR MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN ÄR FÖRSTA INSTANS

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen och det måste ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn samt datum för domen och målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende mark- och miljödomstolens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i Mark- och miljööverdomstolen inte lagts fram tidigare, ska klaganden förklara anledningen till omständigheten eller beviset inte åberopats i mark- och miljödomstolen. **Skriftliga bevis** som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i Mark- och miljööverdomstolen.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.

